

Praktische brandveiligheid *zonder zorgen*

**Van een normgerichte- naar pragmatisch
en risicogerichte aanpak van de brandveiligheid**

Samen Sterk in Integrale (Brand)Veiligheid

1 Inleiding

Voor veel organisaties is het opzetten en beheren van de door de wet geëiste brandveiligheidsmaatregelen een lastige klus die, zoals in de praktijk regelmatig blijkt, uitmondt in een hoofdpijndossier. Waar moet je als organisatie nou eigenlijk aan voldoen, hoe krijg je dat voor elkaar en hoe kan deze 'nominale staat' beheerd worden? Hoe laat je brandveiligheidsmaatregelen dienend zijn aan het primaire proces? Hoe speel je in op veranderende omstandigheden in je organisatie en je gebouw?

Dit zijn vragen die wij bij veel organisaties terugzien. De meeste organisaties willen hun verantwoordelijkheid op het gebied van veiligheid op een goede manier invullen maar worstelen met de manier waarop dit gedaan moet worden en de kosten die dat met zich meebrengt. Ook zien we dat er door leveranciers slechte adviezen of slecht werk afgeleverd wordt waardoor bij nieuwbouw, renovatie of groot onderhoud veel faalkosten ontstaan. Op welke manier is dit te voorkomen en hoe ga je als organisatie de kwaliteit van de brandveiligheidsmaatregelen op het juiste niveau borgen?

Bovenstaande vragen worden in dit whitepaper op een pragmatische manier beantwoord en/of ingevuld. In dit stuk leest u over oplossingen die zich in de praktijk bewezen hebben waarbij zowel de betreffende organisatie als het bevoegd gezag zeer tevreden waren met het eindresultaat. Een situatie waar alle organisaties in Nederland naartoe zouden moeten: praktische brandveiligheid zonder zorgen!

Faalkosten door onder andere:

- Teveel bovenwettelijke maatregelen
- Verkeerd ontwerp
- Slecht opgeleverd werk wat bij oplevering niet gesignaleerd wordt
- Daadwerkelijk gebruik wijkt af van vergund gebruik
- Verbouwingen, nieuwe doorvoeren

Heb ik als bestuurder alles gedaan om de brandveiligheid op het gewenste niveau te krijgen en te houden? Als deze vraag niet met een volmondig 'ja' beantwoord kan worden is er nog werk aan de winkel.

2 Juridische Verantwoordelijkheid

2.1 Algemeen

Het begint bij de vraag wie er nu daadwerkelijk verantwoordelijk is voor het naleven van de verplichtingen op het gebied van de brandveiligheid en waarvoor de verantwoordelijken nu echt aansprakelijkheid dragen. Ook dit benaderen wij pragmatisch, we kijken naar praktijkvoorbeelden. Uit deze voorbeelden (zoals gevoerde rechtszaken) blijkt dat de eigenaar van het vastgoed altijd verantwoordelijk is en als dit een organisatie is dan gaat het om de Raad van Bestuur of de directie. De personen uit deze bestuursorganen moeten zich in voorkomend geval voor de rechter verantwoorden. De rechter beoordeelt vervolgens of er een duidelijk beleid op het gebied van de brandveiligheid is en of dit geborgd is in de organisatie. Vaak is dit al te beoordelen door een eerlijke beantwoording van de vraag: heb ik als bestuurder alles gedaan om de brandveiligheid op het gewenste niveau te krijgen en te houden? Als deze vraag niet met een volmondig 'ja' beantwoord kan worden is er nog werk aan de winkel. Maar voor welke aanpak kan je dan het beste kiezen?

Zorg voor een brandveiligheidsvisie!

- Beleid!

Een goed doordacht brandveiligheidsbeleid zorgt voor structuur, uniformiteit, continuïteit, veiligheid en vooral ook voor financiële beheersbaarheid
- Brandveiligheidsmanagement

Dit zorgt voor constante focus, de benodigde expertise (FSE, scenario's), de benodigde afstemming tussen alle betrokken partijen (bijvoorbeeld geen versnippering tussen verschillende afdelingen) en voor continuïteit van de bedrijfsvoering

2.2 Ontwerp en nieuwbouw

Ook goed om te weten: bij het ontwerpen en bouwen van nieuwe gebouwen ligt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit en het voldoen aan de wettelijke eisen ook altijd bij de eigenaar/opdrachtgever. Dit wordt echter altijd toevertrouwd aan de architect en andere betrokken specialisten. De ervaring leert dat dit op het gebied van brandveiligheid echt controle nodig heeft. Geeft u de architect vooraf concrete richtlijnen mee en controleert u dit of komt u er na de oplevering bij toeval achter dat er faalkosten ontstaan door een onvoldoende ontwerp en/of uitvoering van de bouw? U draait niet alleen voor de kosten op maar ook voor de juridische consequenties. Uiteraard kan dat anders door vooraf maatregelen te treffen. Dit verhoogt de initiële kosten maar zal op termijn in de exploitatie een veelvoud van deze kosten gaan opleveren.

3 Van strategisch naar operationeel niveau: brandveiligheid geborgd in alle lagen van de organisatie

3.1 Strategische brandveiligheid

Om brandveiligheidsmaatregelen afgestemd op de organisatie te krijgen en daadwerkelijk gerealiseerd te krijgen zal er eerst een strategische analyse plaats moeten vinden. Hier begint de risicobenadering: welke risico's lopen wij als organisatie en wat zijn voor ons geaccepteerde risico's en welke risico's moeten en willen wij vermijden? Hierbij worden (ook ethische) vragen gesteld als 'gaat het individueel belang voor het algemeen belang?' en bijvoorbeeld in de zorg 'prevaleren persoonlijke vrijheden boven veiligheid?' Vanuit de top van

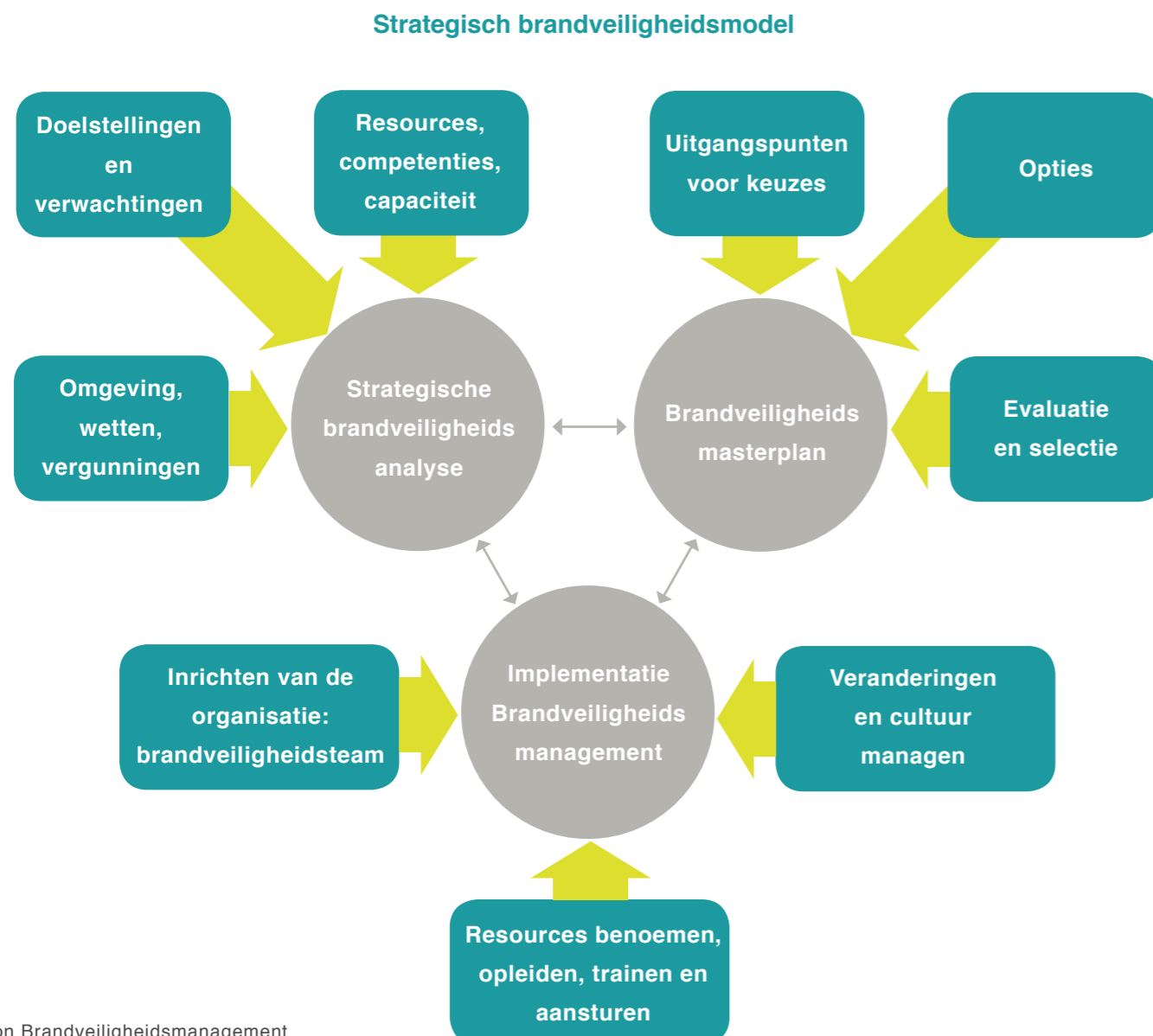
de organisatie zal hierover beleid gemaakt moeten worden wat vervolgens vertaald wordt naar daadwerkelijke brandveiligheidsmaatregelen en processen om dit geborgd te krijgen. In deze strategische analyse kan vanuit de risicobenadering ook al nagedacht worden hoe de brandveiligheidsmaatregelen afgestemd worden op het primaire proces en welke maatregelen (bouwkundig, installatietechnisch of organisatorisch) vanuit kostenoverweging de nadruk zullen krijgen. Een voorbeeld hiervan is dat bij een nieuwbouwproject een eenmalige

investering in de bouwkundige brandveiligheid (compartimentering) een jaarlijks terugkerende besparing op de personele bezetting kan opleveren. Dit zal dan beleidsmatig vastgelegd moeten worden zodat er in de ontwerpfase al rekening gehouden kan worden met deze richtlijn.

3.2 Vertaling naar het operationele niveau

Deze fase zal zo praktisch mogelijk ingericht moeten worden, de brandveiligheid zal zoveel mogelijk aangepast worden aan de (primaire) processen in een organisatie. Soms betekent dit zelfs dat vergunningen aangepast moeten worden omdat er voor een op risico's gebaseerde gelijkwaardige oplossing gekozen wordt. Dit betekent dat de invulling van de brandveiligheidsmaatregelen niet aan de vastgestelde normen van het bouwbesluit voldoen maar dat er een goed onderbouwde, gelijkwaardige oplossing bedacht is die na goedkeuring van het bevoegd gezag vergund wordt en daarmee alsnog voldoet aan het bouwbesluit. Deze gelijkwaardige oplossing is dan vanzelfsprekend beter afgestemd op de processen binnen de organisatie en/of is tegen lagere kosten te realiseren (met een voldoende veiligheidsniveau). In de praktijk zal er steeds bekeken moeten worden hoe het in het beleid gestelde doel bereikt kan worden, welke mogelijkheden er zijn en vervolgens een keuze gemaakt moeten worden welke mogelijkheid het beste past en tegen de laagste kosten te realiseren is. Hierbij moeten de initiële kosten ook afgewogen worden tegen de jaarlijks terugkerende exploitatiekosten (zie ook het al genoemde voorbeeld over de compartimentering).

te stellen dat dit een lastige taak is, maar met behulp van enkele maatregelen kan er in ieder geval met een acceptabele regelmaat getoetst worden of het vastgoed nog voldoet aan de gestelde eisen. Automatisering van de rapportage en bevindingen is hierbij onontbeerlijk en het heeft de voorkeur om aan te haken bij bestaande processen. In het eerder vastgestelde beleid zullen verantwoordelijkheden vastgelegd moeten zijn waarbij van de werkvloer tot aan de Raad van Bestuur beschreven is welke taken en verantwoordelijkheden bepaalde functionarissen hebben. Denk daarbij ook aan het aanpassen van het functieprofiel, het verzorgen van de benodigde scholing en het benoemen van deze zaken in de functioneringsgesprekken. Rapportage kan voor een groot deel geautomatiseerd worden waarbij moderne technologie kan zorgen voor een waarschuwingssysteem als bepaalde taken niet worden uitgevoerd of bepaalde maatregelen niet meer aan de gestelde eisen voldoen. Hiermee kan een door de organisatie zelf (op basis van risico's) bepaald borgingsniveau behaald worden waarmee ook juridisch aan te tonen is dat aan alle wettelijke eisen voldaan wordt.

Gewenst resultaat

- Risico beheersing
- Financiële voorspelbaarheid
- Borging naar de toekomst
- Kosteneffectiviteit
- Borging in organisatie
- Juridisch afgedekt
- In de organisatie aanwezige capaciteit optimaal benutten
- Bedrijfscontinuïteit

3.4 Prioritering in aanpak van brandveiligheid

Als de uitgangspunten duidelijk zijn zal het vastgoed daarop getoetst gaan worden waarna, indien nodig, een aanpak van de actiepunten plaats zal moeten vinden. Ook deze fase kan het beste op basis van risico's worden benaderd: een analyse van het vastgoed op basis van risico's geeft een goede richtlijn voor de volgorde en tijdsplanning van de aanpak. Deze risico's kunnen het beste worden ingeschat op basis van de status van de bouwkundige brandveiligheid

versus de zelfredzaamheid van de gebruikers van een gebouw. Hiervoor is een model ontwikkeld dat zich in de praktijk bewezen heeft. Deze aanpak geeft een onderbouwing die ook door het bevoegd gezag als zorgvuldig beoordeeld wordt waardoor de tijd en de ruimte ontstaat om met een realistische tijds- en financiële planning van de aanpak van de brandveiligheid te komen.

Zelfredzaamheid	5						
	4						
	3						
	2						
	1						
			1	2	3	4	5
		Kwaliteit brandveiligheid					

4 Conclusie

4.1 Overzicht

Brandveiligheid is complexe materie en staat vaak los van de (primaire) processen in een organisatie. Wil je de brandveiligheid zo optimaal mogelijk afstemmen op je organisatie waarbij het voldoen aan alle wettelijk gestelde eisen de minimale norm is, dan ontkomt je er niet aan om voor een risicogerichte, integrale en gestructureerde aanpak te kiezen. Kort samengevat betekent dit:

- Maak een beleidsplan op strategisch niveau dat gedragen wordt door de RvB en/of de directie en reken dit door op financiële haalbaarheid;
- Vertaal dit strategische plan naar een operationeel plan waarin de blauwdruk voor de bouwkundige-, installatietechnische-, en organisatorische brandveiligheidsmaatregelen per risicogroep / type vastgoed beschreven worden;
- Beschrijf in het operationele plan ook de terugkerende maatregelen om het niveau van brandveiligheid te borgen inclusief de taken, verantwoordelijkheden en ondersteuning die hiervoor nodig zijn;
- Implementeer dit plan in de organisatie, samen met de externe partijen die hiervoor nodig zijn;
- Controleer om de 3 tot 5 jaar de toepasbaarheid van het plan en pas het aan indien dat nodig is.

Wat is van belang bij brandveiligheidsmanagement?

- Zowel eigenaar als gebruiker zijn aansprakelijk
- Gevolgen brand zijn groot: slachtoffers, schade, bedrijfscontinuïteit en juridische zaken
- Samenhang tussen B, I en O zijn van belang
- Aanpak vanuit gestructureerd strategisch beleid, middel is brandveiligheids- en crisismanagement
- Implementatie vanuit een brandveiligheidsteam
- Gefaseerde en gestructureerde aanpak
- Financiële onderbouwing en planning
- Wat kan ik zelf en waar heb ik hulp nodig?

4.2 Externe expertise

Om bovenstaande gerealiseerd te krijgen is op delen van het traject een samenwerking met externe partijen een voorwaarde voor succes. De praktijk leert ons dit en het is in de regel onmogelijk om alle benodigde kennis in de eigen organisatie aanwezig te hebben en op peil te houden. Brafon Brandveiligheidsmanagement is hiervoor de aangewezen partner. Zij zijn de eerste in Nederland geweest die Brandveiligheidsmanagement als een integrale en strategische aanpak hebben toegepast en ontwikkeld. Deze innovatieve manier van denken en werken wordt nog steeds verder ontwikkeld door Brafon waardoor reeds vele organisaties met succes een hoger brandveiligheidsniveau tegen lagere (exploitatie) kosten hebben bereikt.

4.3 Over Brafon

De directe zusterbedrijven Brafon, Obex en Tesmo vormen een integrale veiligheids-kennisketen. Samen bieden wij u een totaalpakket op het gebied van (brand)veiligheid aan. Met deze bedrijven is Brafon in staat om klanten volledig te ontzorgen en een totaalpakket te bieden. Waar Obex zich vooral richt op het technische vlak van brandveiligheid, richt Brafon Brandveiligheidsmanagement zich op de proces- en projectmatige kant van brandveiligheid. Het doel van Brafon is om, met een zo hoog mogelijke kosteneffectiviteit, de brandveiligheid te borgen bij u. Dit doet Brafon door het aanbieden van verschillende managementdiensten, door het beschikbaar stellen van een brandveiligheidsmanager tot en met het volledig faciliteren van uw brandveiligheid. Hierin staat kwaliteit centraal en niet de kwantiteit. (Brand)veiligheid heeft altijd de prioriteit boven commerciële belangen.

Samen Sterk in Integrale (Brand)Veiligheid

brafon.nl